

Naltrexon

Publicerad 8.12.2011

Naltrexon (bland annat Naltrexon Vitaflo 50 mg) har i behandlingen av alkoholism använts sedan slutet av 90-talet. Det påverkar kroppen genom opioidsystemet. Opioidsystemet är kopplat till kroppens dopaminsystem som har samband med upplevelsen av vällust. I praktiken minskar naltrexonet den känsla av vällust som alkoholintag ger genom att hindra opioidsystemets funktion. Naltrexon ökar antalet nyktra dagar och minskar antalet återfall samt risken för okontrollerat drickande även efter en liten mängd alkohol. Också de alkoholemängder som används minskar. Det är ändå möjligt att inta alkohol, och blandanvändning med alkohol ger inte upphov till någon fara.

Undersökningsresultaten om fördelarna med naltrexon i behandlingen av alkoholism är inte helt överensstämmande, eftersom läkemedelsbehandlingen i vissa undersökningar inte skilde sig från placebobehandlingen. I regel stöder ändå undersökningarna nyttan av naltrexon. Förutom för behandling av alkoholism kan naltrexon också användas för andra ändamål, men dessa behandlas inte i denna artikel. Naltrexon ska inte förväxlas med naloxon som används exempelvis för att hålla intravenös användning av vissa narkotika i styr.

Dosering

Naltrexonbehandlingen kan inledas även under alkoholpåverkan. Den rekommenderade dosen för vuxna är 50 mg naltrexonhydroklorid en gång per dygn, gärna på morgonen. Begynnelseperioden bör pågå tre månader. Den totala behandlingsperioden är inte begränsad. Naltrexon kan också användas vid behov (fester, semestrar, kraftigt spritbegär).

Naltrexonbehandlingen ska påbörjas av en person som är insatt i behandling av alkoholism, och behandlingen ska övervakas. Under läkemedelsbehandlingen strävar man med hjälp av stödvård efter alkoholavvänjning. Därför bör begynnelserperioden vara tillräckligt lång. För att minska skadeverkningarna bör begynnelседosen vara mycket liten, och därefter höjs dosen stegvis. En långvarig naltrexonbehandling kan snabbt avbrytas, eftersom föreningen inte orsakar något beroende. För vissa patienter kan det vara bra att stegvis minska dosen.

Naltrexon rekommenderas inte för personer under 18 år eller äldre personer, eftersom det inte finns tillräckliga forskningsrön om läkemedlet. På grund av bristfälliga undersökningar rekommenderas behandlingen inte heller för gravida eller ammande kvinnor.

Naltrexon är ett receptbelagt läkemedel. För att läkemedlet ska vara grundersättningsgillt och levereras genom ett apotek krävs ett B-utlåtande av en läkare. Läkarnutlåtandet är avsett för Folkpensionsanstalten, och i detta motiveras kundens behov av vård. Utifrån utlåtandet kan Folkpensionsanstalten bevilja rätt till grundersättning av läkemedlet. Förutsättningen för ersättningen är förutom läkemedelsbehandlingen den stödvård som ges parallellt. Ersättning beviljas alltid för tre månader i taget.

Naltrexonets egenskaper

Naltrexon lämpar sig också för långvarig användning. I en finsk undersökning minskade naltrexonet bland undersökningspersonerna antalet gånger som alkohol intogs samt den mängd alkohol som intogs. Också färre återfall inträffar. Parallellt med läkemedelsbehandlingen är det också viktigt att få stödvård. Naltrexonbehandlingen hjälper framförallt i behandlingsmodeller där inte absolut nykterhet krävs.

Naltrexonet absorberas snabbt, och topphalten i blodet uppnås inom cirka en timme. I kroppen omvandlas naltrexonet till aktiva ämnesomsättningsprodukter, vilket förlänger den totala effektiden. Därför kan läkemedlet tas en gång per dygn. Naltrexon orsakar inget psykiskt eller fysiskt beroende, och kroppen vänjer sig inte vid naltrexonet.

Skadeverkningar och samverkningar

Under naltrexonbehandlingen hör bland annat illamående, rastlöshet och kraftlöshet till de mycket vanliga oönskade effekterna. De vanliga oönskade effekterna omfattar bland annat störningar i magfunktionen (diarré, förstoppning), nedstämdhet, svindel och erektionsstörningar. Det är bra att komma ihåg att alla oönskade effekter inte nödvändigtvis beror på naltrexonet, utan närmare anknyter till ett minskat eller avslutat alkoholbruk som eventuellt redan pågått en längre tid. Naltrexonet kan ha en försvagande inverkan på körförmågan och förmågan att använda maskiner. I

samband med naltrexonbehandlingen ska leverfunktionen kontrolleras både före och under behandlingen.

Naltrexon får i ingen händelse användas samtidigt med exempelvis smärtstillande opioidläkemedel (till exempel fentanyl, morfin) eller opioidsubstitutionsläkemedel (buprenorfin, metadon). Naltrexonet hindrar de aktuella opioidernas effekt och kan utlösa abstinenssymtom som varar upp till flera dygn. Man får inte försöka häva abstinenssymtomen genom att ta större doser opioidläkemedel, eftersom opioiderna kan orsaka fatal andningsdepression efter att naltrexoneffekten har upphört.

Inga ordentliga undersökningar om samverkningarna har genomförts, och därför finns det ingen information om de samverkningar som naltrexonet ger upphov till. Man vet att naltrexonet höjer halten av akamprosat (i Finland ett läkemedelspreparat som kräver specialtillstånd) som dämpar alkoholbegäret. Naltrexon kan användas tillsammans med disulfiram som fullständigt hindrar alkoholanvändning, men till följd av den leverbelastning som båda läkemedlen ger upphov till bör den simultana användningen bli kortvarig.

Överdoser

Naltrexonet är en relativt säker förening. Inte ens stora doser (upp till 800 mg dagligen under en vecka) har enligt undersökningarna gett upphov till allvarliga symtom. Om överdosering misstänks, lönar det sig att för säkerhets skull kontakta en jourläkare. Överdoseringsfall behandlas enligt symtomen.

Veli-Matti Surakka
provisor

Viktigaste källor ►

Alho H, Sinclair JD: Alkoholismen hoito: naltreksonin onnistunut käyttö. Kansanterveys-lehti 3/2002.

Huttunen MO: Alkoholinkäyttöä estävät lääkkeet, 2008. http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=lam00079.

Hyryläinen M: Viinatutkija luottaa suomalaisiin. Kansanterveys-lehti 9/2003.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/102832/2003_9.pdf?sequence=1

Kansaneläkelaitoksen päätös rajoitetusti peruskorvattavista lääkkeistä: 309 Naltreksoni. <http://www.kela.fi>.

Krystal JH, Cramer JA, Krol WF, Gail D, Kirk F, Rosenheck RA: Naltrexone in the Treatment of Alcohol Dependence. The New England Journal of Medicine 345(24): 1734-1739, 2001.

O'Malley S: Treatment Improvement Protocol (TIP) Series 28: Naltrexone And Alcoholism Treatment.

Tacke U, Holopainen A, Kuoppasalmi K: Päihderiippuvuus. Kirjassa: Kliininen farmakologia ja lääkehoito, 2011.

Toneatto T, Brands B, Selby P, Sinclair D: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Trial of Naltrexone in the Treatment of Concurrent Alcohol Dependence and Pathological Gambling, 2004.

Valmisteyhteenveto: Naltrexon Vitaflo.

link

Källa till webbadress: <https://paihdelinkki.fi/sv/databank/informationssnuttar/lakemedel/naltrexon>